

Werk herverdelen en productielijnen op halve kracht

# Crisis in de beschutte werkplaats

**Crisis en welzijn** In woelige economische tijden wordt werk zeer kostbaar. Ontslagen vermijden is de boodschap. Bij de werknemers van een beschutte werkplaats klinkt die roep extra luid. Anders is het terug naar af. **Tekst Goele Geeraert | Foto's Jan Locus**

De economie draait vierkant. Ook de 67 beschutte werkplaatsen in Vlaanderen voelen de gevolgen. Meer dan de andere takken van de sociale economie hebben de beschutte werkplaatsen de afgelopen jaren een plaats verworven in het reguliere arbeidscircuit. Ruim 80% van de opdrachten komt

uit de privésector. De beschutte werkplaats is een volwaardige businesspartner op de reguliere markt. Er is ook een keerzijde aan dat succesverhaal. Beschutte werkplaatsen lijden meer onder de crisis dan bijvoorbeeld de sociale werkplaatsen. Christel Vanroelen, directeur van de Vlaamse Federatie van Beschutte Werkplaatsen (VLAB): "Wij vormen de laatste schakel in het outsourcingproces van de bedrijven. Bijgevolg vallen we als eerste af. Activiteiten die vroeger bij ons terechtkwamen, worden nu niet langer uitbesteed, omdat de ondernemingen hun eigen personeel aan het werk moeten houden." De beschutte werkplaatsen voelen de crisis in hun orderboekje. Ook het enclavesysteem, waarbij mensen onder begeleiding in een bedrijf aan de slag gaan, staat onder druk. "Vooral werkplaatsen actief in de automobielsector, de machinebouw en de textiel worden getroffen."

## UIT DE FLOW

Dat de productielijnen op halve kracht draaien, heeft gevolgen. Ludo Van Eeckhoven, directeur van de BW Nevelland: "Normaal is ons werkschema goed gevuld. Dan halen we ook een bepaalde productiegraad en rendabiliteit, die we dagelijks proberen te verbeteren. Maar bij gebrek aan opdrachten valt het werkproces stil, waardoor de mensen uit de flow raken en de rendabiliteit en productiviteit een duik nemen." Die dode momenten leiden ook tot sociale spanningen. "Hoe minder werk, hoe meer tijd om je aan anderen te storen." Het dalende aantal opdrachten zorgt voor tijdelijke werkloosheid. Van Eeckhoven: "We laten medewerkers meedraaien bij andere afdelingen en herverdelen het werk, maar op een bepaald moment zijn je mogelijkheden uitgeput. De aanpak verschilt naar gelang de grootte van de werkplaats. Vanaf het ogenblik dat er in Nevelland 10 medewerkers geen werk meer hebben, doen we voor hen een beroep op het systeem van economische werkloosheid."



Ludo Van Eeckhoven (BW Nevelland): "We proberen het werk te herverdelen, maar op een bepaald moment zijn je mogelijkheden uitgeput."

VLAB berekende dat eind april bijna 20% van de normale werkuren van de beschutte werkplaatsen niet meer kon worden ingevuld. Vaak betekent economische werkloosheid voor werknemers met een handicap niet alleen inkomensverlies, maar ook het wegvallen van een dagstructuur.

#### AAN HET WERK

“Onze bekommernis is zoveel mogelijk mensen uit de werkloosheid te houden”, zegt Christel Vanroelen. “Voor onze doelgroepmedewerkers bestaat er vaak geen alternatief in het gewone bedrijfsleven. Als zij bij ons hun job verliezen, komen ze bijna zeker in de werkloosheid terecht. Maar ook ons omkaderingspersoneel willen we koste wat het kost houden. Zij hebben een specifieke expertise opgebouwd.” Intussen dalen de inkomsten en moeten de vaste kosten worden betaald. Bij de beschutte werkplaatsen was het de laatste maanden alle hens aan dek om niemand te verliezen en nieuwe opdrachten binnen te halen. Van Eeckhoven: “We versterkten onze commerciële afdeling en we deden assertiever aan marketing, op zoek naar nieuwe opdrachten en onbetreden markten. We voeren ook een strenger energiebeleid en houden onze uitgaven nog meer in het oog. Bovendien namen we maatregelen om het professionalisme op de werkplaats te verhogen. En we hebben nieuwe samenwerkingsverbanden met andere beschutte werkplaatsen en partnerondernemingen. Voorts houden we de markt nauwlettend in het oog.” Ook de overheid en de sociale partners zetten de



Christel Vanroelen (VLAB): “De beschutte werkplaatsen werken vooral in conjunctuurgevoelige sectoren.”

zeilen bij. Ze maakten budgetten vrij om het inkomensverlies van de economische werklozen te compenseren. Verder kreeg de sector een extra deel van de loonkost van het omkaderingspersoneel gesubsidieerd. Met de steun van het Europees Sociaal Fonds (ESF) kwam er een groot opleidingsproject voor werknemers zonder werk, en een ander initiatief richtte zich op nieuwe samenwerkingsvormen met overheden. Vanroelen: “De beschutte werkplaatsen zijn vooral in conjunctuurgevoelige sectoren actief. Om te vermijden dat we in de toekomst opnieuw zo zwaar worden getroffen, moeten we nieuwe markten exploreren. De overheid vormt daarbij een van onze prospects. Momenteel werken we alleen met de groendienst samen. Maar we zien mogelijkheden bij mailings, drukwerk en diensten zoals was en strijk.”

**De beschutte werkplaats is een volwaardige businesspartner op de reguliere markt.**

#### BESCHUTTE WERKPLAATSEN IN CIJFERS

In Vlaanderen zijn er 67 beschutte werkplaatsen. De werknemerspopulatie in die beschutte werkplaatsen bedraagt 19.237 personen, waarvan 16.267 doelgroepmedewerkers (cijfers 2007).

	Q1 2007	Q2 2009	Evolutie
Uren economische werkloosheid onder doelgroepmedewerkers	193.874,9	989.302,9	410 %
Uren productie	5.450.823,9	4.642.243	-14,8 %
Werkloosheidsgraad	3,50 %	17,50 %	14 %
Omzet	60.371.944,1	49.636.446,5	-17,8 %
Toegevoegde waarde	21.317.876,9	16.973.146,1	-20,3 %

#### DIKKER ORDERBOEKJE?

Voorlopig zijn de crisismaatregelen budgetneutraal. Maar de middelen zijn niet eindeloos. Van Eeckhoven: “We doen een beroep op overschotten uit het verleden, maar als we in het najaar geen dikker orderboekje krijgen, wordt het voor een aantal werkplaatsen moeilijk. Ik zie wel lichtpuntjes, maar het valt af te wachten of die sterk genoeg zijn om in de tweede helft van het jaar een kentering te veroorzaken.”

► Reacties welkom op [www.weliswaar.be/forum](http://www.weliswaar.be/forum)